

REDACȚIA

44, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.

pe 6 luni 10 cor.

pe 3 luni 5 cor.

pe 1 luna 2 cor.

de Duminecă pe un cor.

România și străinătate pe cor.

40 franci

scripse se se la post

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIUNILE

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

se un cu zădărnici până la

QUID NOVI?

Din ce elemente va fi compus noul guvern? e întrebare de sfînx; ce pretutindeni în diferite chipuri se încearcă cercurile politice să o rezolve. Contele Andrassy Gyula grabă febrilă vrea să-și umple carnetul propunerii, de păreri adunate dela toți și de ori-ce coloare politică, ca apoi să a seamă de încercările sale. Izbuti-va să cîștige un guvern și de ce principii va fi condus acesta?

S'a vorbit și se discută mult posibilității unui guvern independist. Și lucru cu independenței, cari se întrecuau cu suveranitatea lor de răsturnare de guvern și ar face mai moderați, numai ca să a portofoliu ministeriale. Ba chiar arhiepiscopul îl sfătuesc să fie moderați. «Lupul în lapădă pârul, dar năravul nu». Așa și independenței. Se zice, că ar putea fi în unele împrejurări moderați în aspirațiile lor. Că au ajuns la guvern, cocoșii odată în portofoliu de așa multă vreme asaltate spriginite în coaliția opozițională, ce e în majoritate, invocând dispoziția țării, că atunci, ce vor face, asta e treaba lor. E vorba, că ei ar fi să fie și lupi domestici.

Ear partidul guvernamental să ocupe câncile opoziției!

Lucru straniu! Gînditu-s'a oare la o așa nefastă posibilitate politica austriacă? Nu se credea oare până mai daunazi, că partidul liberal are viață matusalemică la conducerea treburilor politice aici la noi? Politiciani consumați tratau cu neîncredere așa posibilități, ear când Kossuth Ferenc în

decursul campaniei de alegeri în vorbirile sale vedea apropierea unui viitor, când partidul al cărui președinte e, va ocupa portofoliile ministeriale, nu credea, că viitorul acesta e așa de aproape. Lumea politică însăși tracta cu rezervă enunțările șefului independist.

Guvern kossuthist — ear opoziția să o formeze foștii guvernamentali și naționalitățile.

Dar oare nu e asta un hendyadis?

Dacă trecem în revistă cercurile guvernamentale, nu-s oare trei din patru părți cercuri electorale ale naționalităților? Chestia e de tot amuzantă. Va să zică va fi un guvern independist și o opoziție a naționalităților, opoziție compusă din naționaliști deakisti și cei cu program național. Honni soitt, qui mal y pense!?

Si ar fi oare așa un guvern, compus din elemente destul de eterogene, capabil de a se susține vreme mai îndelungată? Ce e drept fostă opoziție parlamentară mai ține la aceea să fie aliată și aceasta fie, că se teme de un eșec, fie că o face sub chinul toată impresia a opiniei publice maghiare. Dar *Partidul nou* e așa de nesigur, cum de schimbăcios e șeful ei, faimosul Bánffy dotat cu atâtea șiretlicuri politice, adevărat bizantin politic. Punem ca l s'ar constitui un guvern, în care Dumnealui nu ar fi luat în combinație. Cine garantează, că în așa împrejurări nu-și va schimba din nou principiile?

Contele Zichy încă vrea să fie ministru: mai vrea Barabás și mai presus de toți să indeasă la guvern domnul conte, ... de ce s'a schimbat el la față în fiecare anotimp?

Cred, că știe ori și cine, că e vorba de mult discutatul Apponyi. Cine știe, ce motive l-ar îndemna, de s'ar vedea trecut cu vederea, să caute un alt munte al Tavorului.

Contele Andrassy Gyula să nisuește el să ajungă ministru-președinte: d'aceia discută, luptă, să sbate, cu greutatea esclamează oftând, că situația e teribil de încurcată. Face promisiuni, vrea să încheie pacturi, tractate și esperiază din greu, ce anevoios e a te sui.

Să vorbește de un guvern de tranziție, *guvern administrativ*, cum zic ei, fără nici un colorit politic, guvern ce în ultima analiză chiar de ar fi compus din elemente 67-iste, e aruncat și espus grației ori disgrației majorității coaliției din dietă. Acest guvern ar vota, ori ar fi pentru tot, ce să propune și ar propune în sensul directivei majorității, ar forma tranziția spre uniunea personală.

În timpul acesta Tisza cearcă să se obișnuiască, ce repede și vertiginoasă e pogoria.

În chaosul acesta politic se discută mult, de tot mult la, Budapesta, ca și la Viena. Nici ca lampă lui Diogene nu se află succesorul, ce ambelor părți ar corespunde. Doftorii politici în laboratorul minții lor se nacăjesc să găsească leac pentru sanarea situației. ... Sero medicina paratur.

Greșelile politice austriace și guvernamentale sunt greșeli istorice. Acestea ori foarte greu, ori de loc nu pot fi îndreptate.

Naționalitățile din patrie au fost jertfite intereselor politice soviniște. Dacă privim cu luare aminte politica partidului guvernamental, ne câștigăm convingerea, că atacurile

ZINA LACULUI.

Într-o seară, bătrânul Costescu ne povestește o întâmplare din tinerețe.

Moara cea veche a Zavului, începu el, și acum dăinuiește pe iazul întins dela Popricani. O clădire neagră, plecată asupra apelor mohorâte. Cele șase roți, izbite de vinele mari de apă care se zvîrl pe lăptoc, se învîrt domol, scărîind din încheeturi. Clădirea mare se zgîduie, în mugelul neconținut al apei, peste spuma clocotitoare care o împresoară.

Așa e acum: așa era și pe vremea când zădăream pe meleagurile acelea, — e mult, tare mult, de atunci.

Îmi aduc aminte de-o noapte ca 'n basme, dină de lumina albă a lunii, o noapte pe care numai tinerețea o vede și pe care numai tinerețea o simte.

Era prin Iulie. Coboram singur la iaz, cu bușca în spate. Cărdurile de rațe, care zburau de deasupra pădurii de trestii, mă ademeniseră. Văzduhul luminos, le urmăream zborul grabnic, până ce se perdeau, — puncte negre, — din e în ce mai mic, în nouri de incendiu al asfințului.

Trecu peste opostul înalt în care viața cascada, printre sălcile dese care străjuiau drumul îngust, și mă apropiai de moară. Prin lăptoc, fulgerau apele verzi; în jurul clădirii negre, fierbeau pe spumând; și în bălătură, boi desjugați dormeau, rumegând, lângă care.

Moșneagul, morarul, strănepotul Zavului, coră din podul morii, cu pipa în colțul gurii. În buclă surd al apei și în scărînitul roților, oame-

ni așteptau tăcuți, prin fumul luminos ce umplea șandramana largă.

„Noroc bun, moș Simioane!”

— Mulțumim domniilor-voastre. Cum mai merge țeara? Macină făină bună? (Aceasta era întrebare obișnuită a moșneagului: dacă țeara macină făină bună).

— Bună, moș Simioane!...

— Slavă Domnului! zise moșneagul. Dar dumneata ce mai faci? Ai mai venit pe la noi? Nu-ți dau pace ratele!

— Nu-mi dau pace, moșule. Noaptea asta, aș sta la pîndă pe o plajă. Poate mi-a cădea ceva bun.

— Bine; ei sta, dacă ți-e voia. Iaca, te-o duce Zamfira.

Chiar în clipa acea, nepoata morarului intră. O fată ciudată de sălprezece ani; mijlocie, subțirică, dar cu mușchi foarte puternici; cu obrazii arși de soare și cu doi ochi cenuși așa de frumoși, așa de strălucitori, de neliniștiți și de ciudați, cum n'am văzut nici odată de atunci. N'avea trăsături regulate, dar ochii ce erau sub sprâncenele mari arcate, îi dădău o strălucire și o frumusețe stranie.

La vorbele moșneagului, se opri de odată și zise repede, clipind din ochi:

„Nu vreau să-l duc!”

— Pentru ce? întrebai eu, uimit, pe când moșneagul zîmbea.

— Pentru că nu vreau! zise uite Zamfira, privindu-mă pieziș pe sub gene.

— Bin, zise liniștit moșneagul, nu-l duc!”

Fata se uită la mine lung, închizând pe jumătate ochii, apoi strigă ascuțit:

„Ba o să-l duc!”

Moș Simion începu a ride încet, se întoarse și se sui tacticos în podul morii; iar Zamfira rămase înaintea mea, dreaptă, cu mâinile în lăgna trupului. Capu-i era plecat în piept, dar ochii cenuși mă fulgerau pe sub sprâncene. Era cu capul goi; părul castaniu era pieptărit lins peste temple și o coadă groasă se înoda la ceafă; un crin alb, de apă, frumos, ca tăiat în argint, sta înfip în părul bogat. Cămașa albă se umfla în dreptul sânilor; o fustă albastră, simplă, cădea până la glezne.

De odată ridică capul și mă privi șiret, zîmbind. Între buzele subțiri, dinții străluceau. Apoi îmi făcu semn cu ochii: „Hai!”

Mă luai după dînsa. Mergea repede; formele puternice se desennau, sub îmbrăcămintea ușoară. Din când în când, întorcea capul și dinții străluceau.

Deslegă luntrea, sări în ea și-mi zise scurt: „Sue!”

Apoi, după ce mă așezai, se încordă, se întepeni în prăjina lungă și urni luntrea. Cățava vreme, ne strecuram prin trestii și papură și pe de asupra rețelelor puternice de cosor. Când ajunserăm în larg, lăsă prăjina și apucă lopata. Luntrea spinteca apele adinci, colorate cu lumini scânteietoare, sub focul asfințitului. Lopata plescăia ușor, cu un zgomot dulce. Tot trupul fetei se purta într'un ritm miădios, de un farmec neșpus. Crinul de argint tremura în grămada de păr castaniu.

Pe iaz, era tăcere. Nufarii și crinii de apă străluceau în asfințitul de aur; trestile foșneau

îndreptate de guvern contra firei etnice a naționalităților au fost totdeauna cadouri ale partidului guvernamental față de opoziție și opinia publică maghiară, când a fost vorba de pretențiuni, ce să făceau dela dietă. Că să vorbim numai de un cas recent, proiectul școlar alui Berzeviczy a fost considerat de apă vie pentru mai departe stăpânirea a guvernului Tisza. Mai fiecare guvern s'a întrecut în astfel de cadouri. Și-acum, când situația partidului liberal s'a cristallizat încât-va, vedem, că puterea lui, voturile lui erau din cercuri electorale ale naționalităților.

Natural în chaosul de acum se pot face numai ipoteze, combinații. Nu e eschis însă — repet —, că atunci, când se va face lumină, unii alții să formeze opoziția deputați naționaliști și deputați din cercuri ale naționalităților, cu program însă liberal. Ear dacă acum mai sunt printre liberali reprezentate și cercuri electorale maghiare, nu e eschis, ca nu peste mult, peste câțiva ani să rămâne liberali numai reprezentanții ai câtor-va cercuri electorale ale naționalităților. Din toate aste se poate vedea, *care trebuia să fie adevărata conduită politică a partidului liberal.*

Nimic sigur nu să știe; situația actuală e o ecuațiune cu o mulțime de necunoscute. *Una știm, și trebuie să o știe tot Românul, că noi față de ori-ce guvern vom fi necesități a duce o luptă aprigă pentru realizarea programului nostru național român.* (M.)

Cătră alegătorii români din Chișineu!

Sus inimile!... E aproape ceasul, în care fiecă Română din cercul Chișineului are prilejul a lucra pentru binele neamului românesc. Sus inimile!

Români de bine! Nu vă lăsați ademniți, ori înfricați de nimica, urmați glasului inimii voastre de Român bun, care vă strigă: *Trăiască candidatul nostru român, trăiască Russu-Sirianu!*

Strângeți-vă rîndurile, faceți-vă surzi la ispite și momeli, nu ascultați de cei străini

de legea și neamul nostru: Fiți treji și priveghiați, ca să putem birui la alegeri.

Străinul vine la voi și să îndură se vorbească cu voi numai, când are lipsă de votul vostru: noi luptăm o luptă aprigă pentru binele cui? pentru binele poporului nostru.

Ear între luptătorii poporului nostru frunțas între frunțasi e inibitil nostru candidat, dl Russu Sirianu. El totdeauna pentru popor a muncit și a suferit și rădat. Un așa om ne trebuie nouă, care să ne știe scoate drepturile noastre de Român.

Streinul vă injură, vă batjocorește, vă necinstește, vă despoaie de toate drepturile, Cine va fi acel Român, care știind toate acestea, nu va striga din toată puterea: *Trăiască Russu-Sirianu!*

Vazuta-ți străin dând vot Românului? Vazut-ați corbi așa albi? De ce să voteze atunci Românul cu streinul?... Vă vor ispiți în fel și chipuri: Fiți treji și priveghiați, că noastră va fi biruința.

Alte cercuri românești încă și-au ales deputați Români, căci Românului numai Român îi trebuie. Suferi-va cercul Chișineului rușinea, ca el să fie reprezentat în dieta țării prin străin? Lapede ori-cine dela el așa ocară!

Sus inimile! Vineti fiecare cu fală și mândrie să meargă și să voteze, duce-ți la izbândă un lucru plăcut lui Dumnezeu: votați pentru Român! Nici-un vot românesc străinului!

Ș-acum în ora a douăsprezecea mă îndrept spre voi și cu mine întreg neamul românesc, zicându-vă: Fiți treji și priveghiați, că atunci a noastră e izbândă.

Trăiască candidatul nostru, candidatul neamului român.

Adunări electorale.

— Raport special. —

Arad, 7 Febr. n.

(Urmare și fine).

Ajunși în Nădab ni-se făcu o primire frumoasă. Banderiul celor patru-zeci în frunte cu iuristul Adrian Popescu și Albici a fost fericit prolog al măreței adunări.

Cu telegaril d-lui Ilie Manea iată-ajunși la hotar. Aici altă primire, actul doilea: măreț, însuleșitor. Dl Petru Drăga a luat cuvântul și ne-a salutat, cu vorb alese și simțite. Dl Russu i-a mulțumit c rost plin de iubire, zicând, de așa fit an avea pretutindenți, n'are de ce să se teag neamul nostru. Un vifor de «să trăiasă» încheie vorbele. Ear d-soara Aurora Craig i-a predat ramura de brad: întruparea c dinții și încrederea necurmata.

Mai întâi poposirăm la un adevatata sufletească al poporului: preotul Musca unde aflară dragoste și căldură sufletească națională. D'aici la adunare.

Mi-ar fi plăcut să fiu atunci în intimitate celor prezenți, să experiez, ce simț Atăta am văzut, că fețele străluciau de curie, entusiasm, ear ochii varsau lacrimi fericire. Intre vijelie de fericire esprim prin vorbe vorbi dl Russu-Sirianu, spun du-le, ce datorie are un Român bun în fel de momente.

Frunțasi N. Lazarescu și I. Amar răspuns cu dragostea și alipirea, ce o turma față de păstor.

Ș'as mai avea multe de spus, dar, v noi am fost și în Socodor și atunci mi-e teamă că va ocupa prea de tot mult loc.

Iubiți Socodoreni ne-au întâmpinat hotar în frunte cu dl preot Aurel V. Ne-au salutat cu dragoste frătească. Să un șir lung de trăsuri... Cu motorul v sera din Arad dl I. Suciu, dl S. C. P. dl V. Goidiș, dl Cornel Grozda și alții.

La 3 ore se începu adunarea de o mulțime, ce cu d... românesc, dator de v... mos și bine. Dl Russu... fi fost cunoscut de loc... vorbirea asta și era de... apă să sară Socodoreni pentru... secundat de dñi Veliciu, Dr. St. Pop. Suciu, preotul Varga. Ear cumintenia vor țaranului frunțas din Siria, Nicolae I. rescu încă și-a avut impresia sa binefăcătoare. Ca și când ar asculta o liturgie, aspi pioasă statură și mină asculta mulț

încet; libelulele treceau prin lumină, ca niște linii albastre.

De odată, fata își întoarse spre mine ciudații ochi cenușii.

„Noaetea asta vrei să stai la pândă? Întrebă ea.

— Da, la pândă.

— Bine“.

Glasul ei avea un melodios răsunet argintiu. O întrebai:

„Ți se pare ciudat?

— Nu, zise ea, întorcând eapul; dar nu ți-e frică?

— De ce să-mi fie frică?

— De Știma apei! răspunse ea, cu convingere.

— De Știma apei? Ce-i aceia Știma apei?

— Cum? nu știi? Știma!... zina iazului...“

Și ochii ei vineți mă priviră straniu. Soarele se scufundase în asfințit; apa iazului se întuneca; un bătlan trecu pe de asupra, vâslind rar; țipetele lui înfiorau tăcerea pădurilor pe trestii. Fata mă privea și dinții străluceau într-un zimbet de o frumusețe demonică; fata curată luase reflexul verzu al apelor.

Ce am simțit în piept nu pot spune; dar vraja poveștilor așa trebuie să fi fost de izbiloare. În cadrul trestiiilor, al lianelor și al celor două ceruri, — ea era zina lacului.

Luntrea se izbi de o coșcovă și rămase nemiscată.

„Aici!“ zise fata.

Încet, pași pe plagie. Dar farmecu lămă amețise. Mă întorsei brusc, o cuprinsei de după cap

și voii să-i sărut ochii ochii în care zăceau taina iazului. Ea se zbatu ușor, într'un ris argintiu; și în loc să-i sărut ochii, îi atinsei buzele, într'o arsură de foc.

O simții smucindu-se, simții ochii străni săgetându-mă și luntrea zbură printre trestii și liane, într'un ris scurt argintiu. Apoi iazul rămase pustiu și în tăcere, numai plescăitul dulce al lopoții se auzea de departe.

Pe coșcovă, îmi pregăti patul de trestii. Așternui mantaua de șieac, cercai oțelele puștei, apoi, în așteptarea rațelor, căzui pe gânduri.

Ciudat! eram foarte conștient de situația mea; știam foarte bine că zina nu era decât Zamfira, nepoata morarului, o fată pârilită de soare și poate foarte simpă; — cu toate acestea, ochii și risul aveau ceva, care mă ametea, ca parfumul puternic al unei flori sălbatice.

În umbrele din ce în ce mai dese ale amurgului, ea rămăsese, ca o viziune, plutind în fața lacului, printre florile de nufăr.

Un șuer iute de aripă mă deșteptă. Tresării. Un stol de rațe trecuse. Faptul acesta îmi alună ameteala. Strinsei pușca în mâini și ridicai cucoșele.

Pe iazul, întins, porni freamătul de seară. În trestii, măcăiau și băteau din aripă rațele, țipau leșițele și găiușele; un susur ușor scutura pădurea de trestii. Stoluri mici treceau prin obscuritatea înserării.

Trăsei câte-va focuri. Tunetul bubuia adinc, răsună pe întinderea apei, până departe; câte o rață se desprindea brusc din cânt în când și că pe luciul, tulburându-și.

Apoi întunerecul crescui, nu se mai dăbia stolul, se auzea numai vijitul zborului un vint scurt. Freamătul de seară conținea începea a se înlînde iar pe i-z; numai scrii mari, negre, zburau pe sus, tipând răsun chiau! chiau! Din când în când, în tănoptii, se auzea lugrubru, adinc vuetul nelă al buhaiului de băltă.

Stelele se aprinseră și sus în fundul. Până la răsăritul lunii, mai era un ceas. Vălii în manta și iar începu să mă gânde ochii cenușii. În tăcerea din ce în ce mai se auzea, departe vijitul morii și al opus unde-va un câine lătra întăratat, în zare, deal, ardea, în întunerec, clipind, un foc

Trupul mlădios, ochii și risul, floare erin care așa de bine se armoniza cu lac cu scelipirile verzu ale ochilor, mă năc. Acum nu mai era o fată simplă, arsă de și bătută de vinturi, fiecare mișcare, fiecare vire, aveau ceva deosebit. Și încă ceva. De când veneam la moară, nici odată n'zusem. Auzisem de drăcoica moșneagă nu dădusem cu ochii dn ea. Ba tot îmi amint un lucru pe care nu-l băgasem în seamă, când se petrecuse. Într'un rînd, am zărit aceia neliniștiți, privindu-mă printr'o spă din podul morii. De sigur că ochii ei erau luceau așa de tare, — și erau plini par lumină și rit. Acum, în noaptea adâncă, mă sărutarea de foc, — și așteptam, așteptam de care nu-i puteam da seama.

(Va urma).

Da... a fost o liturghie săvârșită pentru scăparea de păcat a acelor Socodorenți, cari au votat mai deunăzi cu străinul...

Rap.

ELECTORALE.

Cebea, în 7 Febr.

La Baia-de-Criș Măreți s'au manifestat zarandenii la alegerea de deputat. Neuitate au să rămână zilele din 26 și 27 Ianuarie 1905, când au ales pe protopopul Vasile Damian, deputat în Dieta țării.

Chipurile cele mai afurisite și urgisite dela alegerea aceasta, cari stăpâniți de patima lui Iuda, s'au făcut unelte slabe făcând de rușine pe aceia de pe a caror spinare trăesc, sunt unii preoți și învățători din dieceză, din comunele aparținătoare cercului pretorial Baia-de-Criș. Spre cinstea lor îi spun cu numele; preotii: Poienariu, Pisău și Vlad și învă. Iancu Lup au fost la papricaș cu turmele lor și votul și l-au dat pentru papricaș.

Părințele Stefia din Steia s'a dus la papricaș fără turmă. Laudă Steienilor și mai ales economului Teodor Bulz, că sunt mai culți ca popa lor.

Învățătorul N. Toma din Dobraț el s'a ostenit mai puțin că n'a fost la alegere.

Întoarce-I doamne la calea pocăinții!

Rap.

D'ALE ALEGERILOR.

Onorata Redacțiune!

Am așteptat, ca o pană mai desteră să scrie ceva despre alegerea de deputat din cercul Făget, respective despre dezastrul și rușinea, ce au adus asupra cercului nostru, în ziua prezidențiale, datorită morală. Dar să și spunem: țărma de lupi să nu o lăsați să demoralizăm. Cum să și poltești dela un popor însușit națională, când el mai bine de 3 decenii a fost lăsat instrument orb în mâinile stăpânitorilor; ești păstoriți acum când a sunat ora în care și poporul trebuie să se trezească și să se lupte pentru o pășărie cu necredință, dar nu să aibă nerușinarea să treacă în tabăra contrară. Din multe comune poporul deșteptat s'a prezentat singur în tabăra noastră blăstămându-și conducătorii, căci i au părăsit cu necredință.

Dezastrul nostru l'au cauzat în special alegătorii de pe Valea Murășului și nu e mirare, când din 18 preoți abia 5 au sprijinit cauza națională, luând parte activă la alegere pe lângă candidatul național și anume: Euthimie Ișlanescu din Bata, Laurențiu Barzu din Bacamezeu, Iuliu Lazarescu capelan în Caprioara, Iosif Olariu din Pojoga și Teodor Simedria din Bulza; ear' rătăciți preoți Ioan Ilădan din Lalașini, Ioan Miloș din Bata, Aureliu Cărăbaș din Vereșmort, Virgil Grulescu din Sălciua. Aceștia au avut nerușinarea să-și vândă națiunea, prezentându-se în tabăra jidanului împănăți, dar și-au primit răsplata căci pretutindenea au fost huiduiți, scuipați și timbrați ca vînzători de neam etc.

Dintre învățătorii de pe Murăș românești sau purtat Ignatie Bugariu și Nicolau Vug din Birchis, Antoniu Moldovan din Capolnaș și Ionichie Nestor din Pojoga; ear' Emanuel Oltean din Capolnaș și pensionistul Ioanichie Nestor din Bata și Maxim Balan din Valemare sau înjugat la carul jidanului.

Ceilalți preoți și învățători de pe valea Murășului au crezut că fac serviciu națiunii prin aceea că au stat așa să înpasivitate, socotind că e mai bine să nu te strici nici cu domni nici cu națiunea. Rușine să le fie la amândouă speciile de trădători de neam.

Din părțile Făgetului merită laudă preotul Popovici din Bucovei, prezentându-se cu toți alegătorii în tabăra națională, comuna Bujor încă a făcut cinste națiunii prezentându-se în frunte cu judele comunal și învățătorul T. Lugoian în tabăra noastră. Landă să cuvine comunei Bătești care încă s'a prezentat în număr complet în frunte cu vrednicul ei preot Romul Radulovici și învățătorul Popovici. Laudă merită comuna Sintești și preotul lor P. Matei, comuna Temerești în frunte cu capelanul Nicolae Cibian. Din comuna Runc-tea-tuncă încă s'au prezentat un număr frumos alegători conduși de învățătorul Lugoian aproape toți locuitorii de prin comunele Mutnicul-mic și Drăgăneștiul încă au fost bine reprezentate.

Dintre preoții din părțile Făgetului a mai luat parte activă în sens românesc preoții: Teo-

dor Băianțu, din Romanești, Serafim Băian, din Margina, Antoniu Anghel din Coșada, Nicolae Gherga, din Forășești, Unipan din Jupănești și Georgie Ghărbacia din Brănești.

Merită să fie înfărați din părțile Făgetului preotul Filimon Titel din Curtea care a condus toți alegătorii în tabăra jidanului apoi preotul Barbon din Tomești, Miloș din Temerești Guescu din Pădurani și încă câți-va rătăciți pe cari i-am scăpat din vedere.

Spre nenorocirea noastră preoții și învățătorii din cercul nostru s'au împărțit în 3 tabere o parte au fost pronunțați naționaliști o parte șovăitori, ear o parte au avut nerușinarea să se injuge la carul jidanului.

Greșeli au comis și membrii comitetului național din cerc pentru că prea târziu sau trezit și prea puțin zel au dezvoltat ca să insultească poporul, pe când baitele jidanului cu săptămâni înainte au cutrierat comunele, împărțind aldamasuri, ear notarii amenințau poporul cu dări grele și execuții, dacă votează contra stăpânirii. "Îi era mai mare mila de bieții alegători ca pentru câte va hărboice de rachiu încălzit și câți-va arginți de alui Iuda, erau tirăți de notar primar, plăieși, jidan și puși cu de asila pe sâni și deportați cu zile înainte de alegere până la Birchis sediul preturei o distanță disparentă și acolo păziți de Unguri nămiți din colonia Iazfalva ca nu cumva să scape drumul în tabăra lui Muntean. Sărman popor până când vei mai primi o atare rușine!

De altcum ploiați au fost, să vedea pe fețele lor că îi muștră conștiința căci deși erau mulțime de sâni în tabăra jidanului dar nici o insultă, nici strigat de osana pentru jidanul Nemes pretutindenea, pe unde au trecut puhoiul erau huiduiți scuipați și timbrați de trădători de neam.

Cu atât mai mare era însușirea în tabăra jidanului, căci ei au prezentat în frunte cu un zec și o jumătate de milio de rădăcări procesului, a jidanului.

Ultimul săvârșit în ziua prezidențiale a fost un act de trădare din partea lui Barzu, care a prezentat abia la alegere săvârșit de el în ziua prezidențiale, ear au mers în tabăra jidanului și au votat, căci la unul cu Dr. I. Suciu.

Sperăm că la o nouă alegere multe să vor îndrepta, cei ce au luptat acum își vor îndoi puterile, ear cei rătăciți își vor recunoaște păcatele și vor căuta și ei să se încălzească la sinul națiunii mame care ia păstrat veacuri.

Un alegător.

Vicișpanul comitatului corteșind.

Amăritul de Dálnoky, vicișpan din ironie a sortit, a comitatului nostru, cutreeră satele de prin cercul Chișineului, corteșind într'un chip, ce lui nu i-ar permite legea, în favorul candidatului Csukay.

Umblă din sat în sat nevoiesul, terorizând pe unde poate și cum poate pe alegători, lăsându-și slujba pe care și de altfel o împlineste atât de slab.

Pe Români însă nu-i terorizează, căci a trecut vremea când și un amărit ca Dálnoky să mai înspăimânte pe cine-va.

Dar socoteala îi vom cere la proxima congregație și atunci vom vedea, ce va răspunde habăucul.

Din Chișineu.

Er, însoțit de deputatul național Dr. Ioan Suciu candidatul Chișineului Russu Șirianu a cercetat comunele Pil și Varșand. Insușirea, cu care au fost primiți în adevar nu se poate descrie.

Călăreți, trăsuri, bubuit de treasuri și tot sufletul din sat e la locul adunării Vorbește cu adânc efect întâi deputatul național Dr. I. Suciu, pe urmă candidatul și N. Lazarescu din Șiria.

Terminându-se vorbirile, o masă bogată se servește în casa ospitală a dlui Leucuța, la care sunt invitați toți oaspeții.

Eram încă la masă, când deodată ajung Varșandani, cari ne-au ieșit în cale

pânăci în Pil. Sunt doar la vre'o 50 de trăsuri încărcate cu câte 6—8 oameni.

Plecăm pe urmă la Varșand, unde ne însoțesc și Pilanii. E o cale de triumf.

Aici vorbesc asemenea deputatul național Dr. I. Suciu, candidatul și Lazarescu.

Di Suciu vorbește apoi și ungurește pentru Ungurii cari sunt de față.

Târziu seara, însoțit de o gardă de călăreți, și între urale nesfârșite, părăsim Varșandul.

Invingerea noastră e sigură. Voturi mănăștii guvernul nu va mai căpăta.

Alaltăeri am fost în Cinteiu. Sinit Zarand. Satele acestea erau într'o adevărată ferebere. Din Cinteiu în Sinitea petrecutu-ni-au cei din Cinteiu, în Sinitea ne-au ieșit aproape până în Cinteiu într'un împinare o gardă de călăreți, atât de frumos împodobită, cum n'am mai văzut. Căi erau tot în panglice trei-color împodobite ei înșiși înșiși cu eșarpe late trei-color național. Și în Cinteiu și Sinitea vorbirile candidatului a ridicat la culme însușirea.

Însoțit și de cei din Cinteiu și Sinitea plecata-au pe urmă la Zarand. Zarand Ce se zice? Un escadron de călăreți peste 100 cari au făcut onorurile ca tului și suitei sale. O mare de oameni inundat întinderea largă dinaintea bisericii unde pe o masă vorbit-au candidatul Ioan Russu Șirianu, Lazarescu și Amar, țărani din Șiria, Bata, Barzu red. al Tribunei părințele Iancu, și preotul Zarand.

După adunare, o masă mare s'a servit în casa părințele Iancu, unde o dispoziție foarte bună am petrecut o noapte până la reîntoarcere.

Revoluția din Rusia.

Guvernorul Petersburgului, generalul Trepov înaintea unor ziaristi s'a exprimat că mișcarea muncitorilor n'are absolut caracter politic, că muncitorii vreau numai concesii economice. Pe când însă generalul așa vorbește, auzim și cetim, că muncitorii au cerut și cer și drepturi politice și că pretutindeni au început mișcarea revoluționară cu lozinci revoluționare. Ba ce e mai mult din telegramele ulterioare se vede că mișcarea revoluționară a străbătut și rândurile miliției, deci în zadar a zis Trepov, că până-ce armata rămâne credincioasă n'au să se teamă de nimic. În Petersburg în Dumineca sângeroasă n'a vrut să impuște asupra poporului o companie de cazaci. Reserviștii spun că ei nu vor mai lupta contra Japonezilor, ear în odaia de lucru a țarului, în Tarscoje-Selo sa găsit o epistolă, în care revoluționarii îi dau de știre țarului, că-l vor omori.

Londra, 6 Februarie.

Generalul Trepov a primit ieri pe colaboratorul lui Daily Chronicle, căruia i-a spus, că peste tot nu poate fi vorba în Rusia de o mișcare revoluționară. Cei ce vreau o revoluție politică, sunt în mare minoritate și abuzează de muncitori, cari pretind numai concesii economice. Un așa agitator e și Gapon despre care încă nu se știe pozitiv, unde e, dar se crede, că stă ascuns la vr'un prieten d'al său din Petersburg. Dar Gapon și prietenii lui vor fi incapabili de așa ceva, până când armata rămâne credincioasă. Trepov a mai spus, că țarul a agrățat Sâmbătă trecută încă la 64 muncitori deținuți. Agrățarea țarului se reține numai la muncitori și nu și la cei ce din motive politice s'au lăsat la mișcarea revoluționară.

Paris, 6 Februarie.

Trepov, a spus către corespondentul „Figaro“ următoarele: Muncitorii din Rusia peste tot nu s-au organizat. Japon a avut șase mii de oameni, care au făcut tot răul. Japon a dus cu sine și pe ceilalți muncitori și ei e acela, care a dat întregul mișcare caracter politic. Nu am putut permite, ca muncitorii să meargă la palatul de iarnă. Japon a dispărut, ceilalți capi ai muncitorilor au căzut, ori sunt în temniță, așa că acum nu e cap. Numărul greviștilor e 140.000, au demonstrat 100.000, dintre aceștia au căzut 93 și s-au rănit 333. Astea sunt număr oficial, tot altceva e scornitură. Despre Gorkij a spus Trepov, că afacerea lui nu se ține de el, el se ocupă numai cu lucrurile din Petersburg, iar Gorkij a fost arestat în Riga.

Revolte din Polonia.

În Polonia revoltele sunt încă la ordinea zilei. În Sosnowice au voit greviștii să sisteze circulația, dar au fost împrăștiati. Muncitorii sunt înarmați cu revolve. În Varșovia revolta sporește numărul omorârilor. Scolari și fetele nu mai voesc să meargă la școală și pretind, ca limba de propunere să fie cea polonă.

Baronul Nolken, căpitan de poliție, a zis către un ziarist străin, că în Varșovia peste tot 65 oameni și-au pierdut viața și 201 s-au rănit, dintre care au murit 25. Numărul celor prinși e 733, dintre care 336 pentru jaf și furt au ajuns înaintea tribunalului.

Berlin, 6 Februarie.

Guvernatorul din Petricov a primit azi un ziarist, căruia i-a spus, că preoții ortodocși și catolici l-au asigurat, că muncitorii în cea mai mare parte vor începe ear munca. Un conducător al muncitorilor a fost arestat, fiind prins, când împărțea proclamațiuni; peste tot 30 căpetenii ale greviștilor sunt prinse.

Berlin, 6 Febr.

Lui Tageblatt i-se vestește din Petersburg: Când a mers țarul ieri în odața de lucru din Tarskojeselo, a aflat pe padiment o epistolă în un plic, care a fost adresat lui. Țarul a desfăcut plicul și a aflat în el o epistolă scrisă franceză, în care i-se da de știre, că scriitorul, dimpreună cu alți 11 au hotărât să-l omoare din cauza evenimentelor din 22 Ianuarie și că primul din ei a și sosit, ca să execute faptul. Epistola a produs mare senzație la palat, unde în grabă s'a pornit cercetare, cum de a ajuns acolo epistola. Epistola era scrisă frumos pe hârtie de lux și din concept se vede, că a scris-o un Rus. S'au făcut mari dispoziții, ca nu cumva să între vreun atentator în palat, iar la gară păzesc în continuu de detectivi.

Procesul lui Gorkij.

Două puncte ar conține acuza: că a fost membru al unei comisii constituite la finea lui Decembrie, care pretindea demonstrații de stradă pentru întărirea revoluției, al doilea, că a făcut o proclamație după evenimentele din 22 Ianuarie, în care provoacă poporul la luptă contra guvernului țarului.

— În Paris vestea, că Gorkij încă nu-l liber a produs mare amărăciune și nu trece

zi, în care să nu se ție adunări de protestare contra Rusiei.

Petersburg, 6 Febr.

Aici e răspândită știrea, că vestitul cântăreț rus Saljapin a părăsit opera împărătească în mod demonstrativ și-a zis, că în chipul asta își exprimă consimțământul la protestul contra prinderii și deținerii lui Gorkij. Saljapin deja de mult e cel mai intim prieten al deținutului poet.

Berlin, 6 Febr.

Din Petersburg se scrie: Azi, la 8 ore au pus pe picior liber pe Gorkij.

Gapon.

Paris, 6 Februarie.

Să zice, că Gapon e în Zürich.

Rescoala rezerviștilor.

Paris, 6 Febr.

Lui „Petit Parisien“ i-se anunță din Petersburg: Două regimente de rezerviști, cari staționează în Peterhoff, s'au răsculat. Până acum 6000 de soldați rebeli sunt închiși în casarmă.

Greva din Moscva.

Berlin, 6 Februarie.

Din Moscva s'a scrie lui Vossische Ztg: Pe mâne s'a așteaptă izbucnirea grevei generale. Se vede, că s'a succedat a câștiga pe toți muncitorii pentru asta. Orașul și jurul deocamdata e liniștit.

Atentat în Helsingfors.

Contra lui Johnson, procuratorul senatului finlandez s'a sevrșit atentat cu revolverul. Johnson azi înainte de amiază a murit. Uciagașul s'a rănit.

Mișcarea de reformă.

Moscva, 6 Februarie.

Optzeci membrii din conventul nobililor din Moscva în legătură cu adresa primită în 4 ale acestei luni a înaintat țarului și adresa lor, a minorității, în care regretă hotărârea majorității și spun, că singurul drum, care ar potoli neîndreptățile de acum e, ca să se dea un manifest, din care să se vadă, că tronul și poporul țin la oală. Asta se poate întâmpla numai, dacă sunt ascultați reprezentanții liberi aleși ai poporului. Pentru terminarea norocoasă a războiului din Orient e de lipsă înainte de toate, să se restabilească liniștea internă.

Războiul ruso-japonez.

Depunerea lui Gripenberg.

Țarul a elibevat pe Gripenberg de postul de beliduce. Cauza e următoarea: Generalul, când a luat comanda asupra sa, a ținut o vorbire către soldați, în care spunea, că el nu se va retrage nici când și dacă el ar face așa ceva, ori-cine poate să-l împuște. În lupta de lângă Sandepu trupele lui Gripenberg au ajuns în critică pozițiune. Gripenberg însă sub impresia vorbirii nu a poruncit retragerea ce devenise inomisibilă și încăpăținarea asta a costat 10.000 oameni. Lucrul a supărat pe țar foarte și de aceea a dispus reîntoarcerea lui Gripenberg.

Noile atacuri ale Rușilor.

În jurul lui Cantun e liniște. Rușii fac la șanturi de apărare. În 4 a lunii au atacat Sitajciu și a doua zi s'au retras spre nord. În 4 și 5 artileria rusă a bombardat Na-

vundan. Mici trupe ruse de infanterie au stacat pe Japonezi, dar au fost respinse.

Petersburg, 6 Febr. Generalul Kuropatkin anunță cu data de ieri: O trupă rusă a înaintat dela Sifontaj 12 verste spre Sanguajcebe și a alungat de acolo, precum și din Savdameng infanteria japoneză. Pierderea noastră e neînsemnată.

Cu data de 5 anunță Kuropatkin, că dușmanul a înaintat în Kvanhuancetataj mai multe baterii, ceea-ce arată, că japonezii se pregătesc spre ofensivă. Artileria noastră a început să împuște și a silit pe Japonezi să se retragă.

Washington, 6 Februarie. (Reuter). Consulul rusesc, contele Cassini a asigurat în mod hotărât, că statele unite n'au făcut nici o încercare cu privire la curmarea războiului.

Londra, 7 Februarie. „Daily Telegraph“ anunță din Tokio cu data de ieri: Amiralul Togo azi după amiază a plecat la flotă. În Sa-sevo sunt acum 9 corăbii deținute.

Nicolae II și poporul său.

Nicolae II nu a disimulat în ziua sfințirii sale în Kremlinul din Moscva. Ca și tatăl său, el deasemenea a declarat popoarelor sale, că e hotărât a menține principiul tutelărilor autocratice. La omilele omagii ale reprezentanților nobilimii și zemstourilor, țarul unsul lui Dumnezeu, a răspuns tratând de nebușe păreri în favorul unei constituțiuni. Rusia și Europa pe nedrept s'au mirat. Nicolae II a încins coroana Monomacului în o epocă, în care aproape pretutindeni pe continent parlamentarismul și cu el regimul reprezentativ părea în discredit. Nu s'au văzut popoare neîncântate de libertățile, cari le revendicau odată cu o generoasă pasiune? Parlamentarismul, discreditat prin escesele și compromis prin violențele sale, a încetat de a fi idealul comun al națiunilor europene. Depărtata Rusie a auzit în stepile sale rumoarea crescândă a nemulțămirilor Occidentului și înainte de a și le fi câștigat, Rusia slavă a început a se îndoi de aceste libertăți politice, pentru cari frații săi mai în etate din Occident nu mai erau orgolioși. Spectacolul discordiilor noastre și nestabilitatea guvernelor nu erau de natură, pentru a converti Moscva pentru regimul reprezentativ. După ce visaseră să imiteze chartele și constituțiile noastre, mulți Ruși și-au zis, nu e oare mai sigur ca Rusia să rămână aceea, ce este. S-au felicitat, că sunt scăpați de continua agitație a luptelor politice și-au mulțumit cerului, că le-a conservat o putere forte, pusă în urma naturii sale deasupra competițiilor uricioase ale partidelor și intrigilor mobile ale adunărilor. Ei uită că poate, că și absolutismul își are intrigile și slăbiciunile sale și că între regimul autocratice și regimul parlamentar, între autoritatea puternică a unui stăpân și omnipotența tumultuoasă a adunărilor să poate afla pentru națiuni, ca și pentru guverne, în-deosebi pentru statele monarchice mai mult de cât o etapă, ori un popas intermediar.

Cătră mijlocul domniei lui Alexandru II Rușii s'au mai puteau mândri, că vor efectua fără sgușduri violente redutabile trecere dela puterea absolută la guvernamentul liber. Mulți sperau, că vor vedea crescând la ei încetul cu încetul libertăți politice la umbra unei puteri destul de puternice pentru a-i preserva de licențe și certe sterile. O așa speranță nu are înțeles; poate nici n'a fost, decât un vis. Pentru a ne servi de o metaforă-vulgară libertatea politică nu e o plantă de seră; ea nu crește decât la aer destul, la vânt și nu s'înfrădăcește mai înainte de ce ramurile, tulpina nu au fost atinse de vijelie, ori crepate.

De câte ori nu s'a pus întrebarea în Franța, oare revoluția nu s'ar fi putut evita chiar pe panta anarchiei și teroarei. Momentul acesta nu l-a putut indica nimeni cu certitudine. După noi el trecuse deja, când s'a făcut convocarea statelor generale. Singurul moment de a opri Revo-

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școli medii p. studiul igieniei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

RAD, Piața Andrássy Nr. 22, etajul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanelor de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

luta ar fi fost, să o prevenim. Rusia lui Nicolae II nu difere mult de Franța lui Ludovic XVI. așa putea zice, e cam aceeași. Cel mai sigur mijloc de a împedece revoluția e, să o prevenim, să dăm inițiativa puterii.

— Reforme de sus, ori revoluție de jos în sus, zicea Alexandru II la începutul domniei sale.

De atunci sunt schimbări așa profunde, că te întreni cu grije, de să pot efectua în mod pașnic, fără neorânduiri, nici revoluții. Așa fu și în Franța la căderea vechiului regim. Sămăna-va și transformarea politică a Rusiei? Aceasta va depinde de abilitatea și fericirea dinastiei.

Și acum fiindcă a fost vorba de Franța și Occident voi termina prin un retour despre noi înși-ne

Dacă viitorul Rusiei pare obscur, care e poporul Europei, al cărui horizonț nu e acoperit de lucruri nesigure? Care vede departe înaintea sa și să crede sigur de calea sa? Noi trăim în o epocă de transformare politică, religioasă, socială, a cărui ultim termin scapă ochilor celor mai perspicaci. Nimeni nu descopere încă colțul necunoscut, către care ne mână vânturile largului ocean. În asta privință P. tersburg și Moscova, aparține foarte Europei moderne. Cu toate dificultățile sale. Rusia are un avantaj, ce le lipsește la celelalte. În acest drum necunoscut spre un punct indistinct și pierdut în zarea depărtării acele popoare au mai multe șanse de a evita căderea care pot da loc aspirațiilor viitorului, fără a rupe cu tradițiile trecutului. Deci, depinde dela stăpânii săi, ca și Rusia să fie așa.

Orî cât de mare ar fi în urma dimensiunilor sale teritoriale sau prin puterea sa materială, Rusia autocratică nu va scăpa de dilema: Evoluțiune, ori Revoluțiune.

(Indépendance roumaine). Anatole Leroy-Beaulieu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Februarie n. 1905.

— **Căsătorie în familia regală.** Ziarul „Abendzeitung“ aduce știrea că în familia Habsburg se pregătește iar o căsătorie morganatică. Ziarul numit adică după cum se anunță din München serie următoarele: Împăratul Francis Iosif incurind va fi ear în situația să fie silit a-și da învoirea la căsătoria morganatică a unui arhiduce. Deslușiri nu aduce ziarul.

— **Principele bulgar la Berlin.** Anunțasem și noi, că principele Ferdinand a plecat la Berlin. În drum însă l-a găsit depeșă împăratului Wilhelm că fiul i-s-a îmbolnăvit. Regele Ferdinand s'a întors deci. Acum după-cum anunță o depeșă din Sofia, Împăratul Wilhelm i-a anunțat principelui Ferdinand că-l vede bucuros la Berlin. Regele Ferdinand a și plecat deja.

— **Statua principesei bulgare.** Sase ani se vor împlini în zilele acestea de când a murit Luisa Maria Bourbon soția principelui bulgar Ferdinand. După-cum se depeșează din Sofia cu ocazia acestei aniversări senatul a votat o *sută mi* franci pentru statua reginei decedate.

— **Viscol de zăpadă.** Din Liptó-szent-Miklós se depeșează. De alaltăieri seara băntue un viscol mare în comitatul întreg, circulația trenurilor e întreruptă. Intre Vihodna și Popradfelka nu se poate aduce în ordine circulația. Calătorii sunt siliți să stea prin gări. Mai multe sute de muncitori lucrează pentru pornirea circulației.

— **Invitare.** Subsemnatul comitet Vă invită cu toată onoarea la *balul filantropic* ce se va ține în ziua de Trei-Sfinți la 12 Februarie n. în sala „Hotelului Univers“. Venitul curat este destinat pentru „Fondul studenților morboși“. Blaj, la 27 Ianuarie 1905. Comitetul aranjator: Ioan Fodor, președinte. Dr. Ioan Rațiu, secretar. Oct. Bonfiniu, cassar. Flaviu C. Domșa, controlor. Iacob Murășan, Emil Sabo. Eugen Pantea, Dr. Ambrosiu Chețan, Gavrilă Precup, Aurel P. Bota, Octavian Prie, Augustin Caliani, Ioan Băgaian. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoana 2 cor. de familie 4 cor. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

— **Reuniunea română de cântări și muzică** din Recița-montană aranjază Duminică, la 12 Februarie 1905 st n. în localitățile „Casinei române“ o Reprezentațiune teatrală împreună cu concert și dans. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: Membrii reuniunii au cu familiile

lor intrare gratuită. — Nemembrii: Rangul I de persoană 1 cor. 20 fil. rangul II. de persoană 1 cor. loc de stat 60 filer. Bilete de intrare să pot căpăta la ospătarul dl Cioran și seara la cassă.

— **Nimicirea unei familii.** Din Lőcse se anunță că în comuna *Litmanova* din Sepes în urma unei inveninări cu carbon au murit patru copii ai unei văduve. Văduva a încălzit soba cu cărbuni și ea să fie *mai cald* a închis și țeava sobei și a plecat de acasă la lucru. La amiază când s'a întors și-a găsit toți patru copiii morți. Mama negândită a fost deținută.

— **Logodnă.** Vasile Babi oficiant al institutului „Bihoreana“ din Oradea-mare, s'a fi-danțat cu D-soara Mariți Morariu, din Tiorțiu (Tötör).

— **Mină în flacări.** După cum se anunță din Kőrmösbánya mina *Ludovica*, care era proprietate erarială în partea nordvestică a orașului la o înălțime de 250 metri o fost un aspect admirabil. În mijlocul teritoriului cu mine era oca de transport, un edificiu înalt ca un turn. Pe dinlăuntru acest edificiu era tot lemn, diferite coridoare, trepte și etaje unde erau așezate obiectele băieșilor, iar în etagiul din urmă stătea mașina dinamică și mașina ce sparge petritele de metal. Edificiul colosal a fost cuprins deodată de flacări, care au ridicat coperișul edificiiului de unde eșau limbi de foc. Curentul de aer ce venia din adâncul minei ca un curent aprindea tot mai mult flacările așa încât la doi kilometri dela foc se putea ceti bine de tot. De localizarea focului nici vorbă nu putea fi, nu era însă pericol căci în apropiere alte edificii nu erau. Paguba ce a avuto erariul e însemnată, mai mult o simt însă băieșii care acum sigur mai multă vreme vor sta fără lucru.

— **Căsătoria unui principe.** E mare lucru căsătoria la oamenii saraci dacă nu au bani pentru nuntă și alte cele trebuie. Dar ca nu puțină grije face și unui principe, dovedește cazul lui Victor Napoleon pretendentul tronului francez. Tânărul principe ca și alți muritori de toate zilele, s'a îndrăgostit și din dragoste vrea să se căsătorească. Aleasa lui e fiica regelui belgian Leopold, princessa Clementina. Regele Leopold însă mereu pune pedeci îndrăgostiților așa încât princessa a fost silită să plece de acasă și să meargă în Franța. Iar principele Victor care era în Viena de asemenea pentru a-și netezi calea spre căsătorie, s'a întors deja la Brusela. Tot la Brusela a mers și fratele principelui Victor, principele Ludovic Napoleon care deasemenea încearcă să imoale inima lui Leopold ca să-și dea învoirea la căsătorie. Princessa Clementina e în Nizza de unde a scris tatălui ei că nu se întoarce acasă până dânsul nu se va învoi la căsătorie. Când regele Leopold nici cum nu s'ar învoi la asta atunci logodiții pe cale legală vor cere învoirea regelui.

— **Ce nu e voo să se bea în Rusia?** În imperiul țarului era o singură libertate până acuma, probabil pentru despăgubirea celorlalte drepturi usurpate: toți erau liberi să se nbețe cu lichidul care-l plăcea mai mult. De aci înainte și această libertate li-s'a luat oamenilor: epoca Trepov a făcut o regulă și n privința beuturilor. Adeca s'a întâmplat cazul interesant că unul neguțator de vinuri din St. Petersburg i-s'a confiscat un transport mare de vin, care îi venea din Germania. Neguțatorul a cercetat cauza și ajungând chestia la poliție, aceasta l-a tras la răspundere pentru numele vinului comandat. Neguțatorul german încă cu zece de ani înainte, probabil îl numise, „Foc și fer“, și cu acest nume a exportat mi și mi de Hl. în St. Petersburg unde era mult preferat acest vin. Qamenilor lui Trepov li-se păru că acest nume losinca de revoluție și nu numai că a interzis neguțatorului de a vinde din „Foc și fer“ ci l'au și pedepsit cu bani, pentru contra-bandă.

POȘTA REDACȚIEI.

Costet. După-ce domnul din chestie a promis, că va limpezi situația prin o broșură, să avem nițică răbdare.

Dlul D. T. în *Ghiroc*. Ce întrebî, e ade-vărat.

Spuribus. Nu se poate publica.

Dlul S. Petru Dregot. De present în Birchis.

PARTEA LITERARĂ.

Curente culturale la noi în secolul XVIII.

de

L. Minea.

(Continuare).

Mai general mai imens a fost curentul cesc. Cucereste societatea, moda, scrisul și gâ-direa timpului, se desvoltă repede, având ră-cinii din timpuri mai vechi, pentru ca ajung-o culme poate nevisată să se prăbușească di-intea vântului veacului, ce suflase și n prin-pate, trebuia deci să cadă. Dar până a fi înțatu-pătrunsese atât de tare în inimă, căstisase în-măsură spiritele, că nu pe alocurea lasă regi-suspunuri și cei bătrâni cu păreri de rău vâ-umful spiritului nou. Când se găsi față în fa-puternicului, vigurosul, voinicul făt — frumos Ardeal ce alergase să-și scape frații din lanțu-amorțitoare ale babei uricioase din poveste, să prezintă ochilor un interesant fenomen cul-ral. S'ar putea vorbi adecă de *tendințe miso-iste, de misonieism cultural literar*, la noi la i-minarea veacului al XVIII-lea. O frică mai b-zis teamă, ori prejudeții cuprinsese unele sp-imbibate și cultură grecească față de pro-limbă de cultură națională. Nu credeau, n-o cunoșteam că limba română ar fi în-să reprezinte prin formile sale o cultură înaltă. De altfel acest misonieism nu e ceva ticular evoluției noastre culturale de atunci. deauna la toate popoarele înprejurări analog poate constata misonieism, neîncredere, fri-ce va să vie. Dar ceva și adecă mult doveu o așa apariția misonieistă. Toate aste plâng-văeturi sincere, temeri de cultura națională at-când George Lazăr trecuse munții ducând o-lumina, farul redeșteptător își au genesa la-voltarea naturală biologică. Ca atare curentu-cesc merită deosebită atenție.

În desvoltarea curentului grecesc y-stabili, după cum s'a și stabilit trei epoce: culturii grecești sub domni români, cea de-prinii fanarioți și cultura grecească dela sfîr-secolului al XVIII-lea, grecească mai mult nu în formă, căci ideile, cugetările, idealele, ce-aleargă sunt imprumutate din cultura general-apusului.

* * *

Moda și cultura grecească transcarpatin-mai vechi decât secolul al XVIII-lea, când vine numai mai generală, mai exclusivă. Car-obirșia acestei culturi?

Prin nimicirea puterii bizantine la i-de Turci s'a pus capăt și sfîrșit și culturii-mai înflorice, ca o floare de toamnă sub ami-riile dulci ale unei primăveri culturale de r-trecute. Cărțile, învățații se risipiră prin ță-Europei, răspândiră gustu de cetire al op-lor grecești, prin ceea-ce contribuîră la reînvie-renașterea culturală, ce avea să urmeze. În p-cipatele dunărene, încă căutară un refugiu. R-Minea fusese crescut la ivirul din Atos, la 1599 Matei de Pogoniana, un grec căpătă-menial mănăstirii domnești a Dealului. Pe um-lui Neagoe Basarab deja sunt greci destul principate. Ciril Lucaris, patriarhul Alexandri-predicat la Iași în București între 1613 și 1615 și să vede, că a fost înțeles cu grecească lui.

Cultura românească deslușitoare a secolului al 17-lea era amenințată, ori avu să lupte cu creșcândă cultură grecească și că n'a sucombat mai curind, cauza e, că în locul culturai slave în decădere trebuia o oare-care cultură. Cea gre-cească nefiind încă general răspândită nu-i putea-lua locul. Principii însă sprijinesc înflorirea ei. În a doua jumătate a al XVI-lea scuturați din amorțea de aproape un secol, Grecii reluă-vechile tradiții. Înțiuința lor începea să se simtă în imensul stat turcesc, „ca speculații politici, do-minați de diferite interese personale, fără regrete pentru trecut, fără speranțe pentru viitor, cre-dincioase instrumente de dominație ale împăra-tului păgân“. Când însă aceasta clasă, printre cari, putem auzi nume de familii frumoase vechi, apăru ca putere în Fanarul constantinopolitan, cu ambiția politică să redeșteaptă cultura laică.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Bosa.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prea stimat Public!

Imi permit a Va atrage binevoitoarea atentie asupra

localului meu de delicatesses

se va deschide la 10 Ianuar, unde-mi voi alidita bogatele experiente castigate ca șef de cină în Budapesta, Viena, Belgrad etc.

Locul meu, va fi provăzut cu delicatessuri igienice și din străinătate precum și cu mâncări reci proprii, de toată soiurile.

In alt apartament al locului este culina caldă, de unde la comandă transportez cele mai bune mâncări și la locuință.

Tot felul de Dejeuneart, Dineuri, Jour, Soirée, Borffet și alte comenzi execut prompt și cu ganță.

Deiszler József

Servant de delicatessuri, elevul bucătarului de odinioară alai Pohl Károly.

Arad, Piața Libertății Nr. 20.
(Palatul Nádasdy)

Igaz

Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferări pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătări de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dalapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit esclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

cele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaș cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii

(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai eficient de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Avis!

Am onoare a avisa pe on. public, că am inaugurat sărbătorește cu concursul unei muzici locale cafeneaua

„CORONA“

(fostă Grünwald)

pe care am montat-o elegant și pun la dispoziție Bufette rece și beuturi alese, precum foi locale și din capitală.

Solicitând binevoitorul concurs

Sunt cu deosebită stimă

Brudermann Jakab

500

cafegiu.

— Înainte de a Vă procura cădourile de Anul nou, faceți încercare la cunoscutul juvănier de bun renume Kun József, unde pe lângă prețuri extrem de moderate aflați un foarte bogat magazin de tot felul de juvare, brănze și diamante, ciasornice de Suțera Precision și argintării de lux. Obiectele de aur sunt pregătite propriu și astfel în preț cu mult mai ieftine, iar în privința executării întrec pe cele din străinătate. Atelier și prăvălie Piața Andrassy Nr. 17. Palatul Reinhart. Magazin mare de ochelari.

469

Înștiințare!

Am onoare a anunța pe on. public, că Sâmbătă în 4 Februarie voi deschide cafeneaua

„OTTION“

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

Se va serba inaugurarea festivă.

Bufette rece și beuturi alese, dispunând de ziare locale și din capitală solicitând binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,

cafegiu.

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav

Arad, Strada Rákózy Nr. 10.

pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust, imitație de lemn natural.

Comande în provincie se savârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele

in
„CAFENEUA FIUME“

seara musică.

— DESCHIS PANA DIMINEATA. —

Bani!

Bani!

Bani!

Cele mai ieftine

împrumuturi de bani

pe imobile până la valoarea cea mai înaltă mijlocește

Klein József

(Arad, Radnai-ut 10.)

dela institutul de bani din Sibiu, ca reprezentant al acestui institut, pe lângă răplătire avantajoasă.

Totodată

Case de inchiriat

care sunt proprietatea Institutului se vând pe lângă depunerea unui capital mic de asemenea în rate anuale.

Aceste case sã aflã:

Pe strada Csernovitz, Nr. 27. cu etajiu

„ „ Lővész . . . 17, parter.

„ „ Botond . . . 1, parter

și mai multe alte case.

In Beraria orașaneasca

(EDIFICIUL TEATRULUI)

incepând dela anul nou se va găsi la permament

„Bere regală“

fabricația primă berării pe acții negată din Steinbruch, zilnic se da rep la butoi proaspăt

un pocal 20 fil.

o halbă 30 fil.

Bucătărie excelentă ungurească, gustare, prânz și cină cu măsurii bogat. — Vinuri bune de deal. — Serviciu prompt.

Imi dau toate simțurile, ca onoratul public în restaurantul meu prin asiguranța că va fi servit prompt și cu mâncări bune.

Cu deosebită stimă

Kánya Géza,

restaurator.

Vindecarea deplina
a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gingașă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul locului, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestor examinări poți cu siguranță afla și calea pe care au ajuns la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoarea pune marea de răspuns. După încheierea curei, au la scc scrisorile se ard rere expresă se retrimite.

Un astfel de leacitor și curător e institutul special al drului Pálóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă oricine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Pálóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda lui proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de boșică, de țevă, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele seculare femeiești. Pentru femei e sala de așteptare și intrare separată. Consultațiile le dă toată ziua dr. Pálóc dela 10 ore în. a până la amiază.

Adresa: Dr. Pálóc medic de spital, specialist

Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

272

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

9 9 Efect instantaneu. 9 9

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, iar în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvîrșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Pretul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

A R A D, Pécskai-ut.

287

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința distinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 21 de ani de activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințioasă.

Iau în întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen Nr. 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu distinsă stimă

498

Weszely J. Pál, tâmplar.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

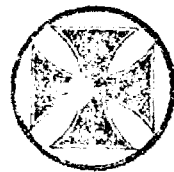
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tînturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mîni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagrită ischias, urdui în pat, influența, incomnia, epilepsia, circula-



ția neregulată a sîngelui contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Încusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele sfîștoare, ează pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii cari pretușe cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind netolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Pretul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Pretul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

„DOINA“ institut de credit, societate pe acții în Câmpeni.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai „Doini“, institut de credit, societate pe acții în Câmpeni, se invită prin aceasta în virtutea §-lui 13 al statutelor societății la a

IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Câmpeni la 9 Martie s. n. 1905, la 10 oare a. m., în localul institutului.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea.
2. Presentare bilanțului anual, raportului direcțiunii și a comitetului de supraveghiere; deciderea asupra lor.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru direcțiune și a biletului de prezență al comisariatului de zi pe a. 1905.
4. Alegerea direcțiunii pe un nou period de 6 ani.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe anul 1905.

Domnii acționari, cari în sensul statutelor voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventul dovezile de plenipotență cel puțin cu două zile înainte de adunarea generală pe lângă revers la casa societății noastre, eventual la «Auraria» casă de credit, soc. pe acții în Abrud.

Câmpeni, 28 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

Active. — Vagyon.

Contul Bilanțului. — Mérleg számla.

Passive. — Teher.

	Cor.	b.		Cor.	b.
Cassa. — Készpénz	623	46	Capital. — Részvénytőke	60000	—
Cambii — Váltok	321696	—	Depuneri spre fructificare. — Betétek	424829	97
Cambii cu asig. hip. — Jelzálogos váltok	149686	—	Reescompt. — Vizleszámitolás	7000	—
Imprumut. pe oblig. — Kötvény kölcsön	997	—	Interese transitoare. — Atmeneti kamat	10900	78
Imprumut. cu hipotecă. — Jelzálogos kölcsön	68926	—	Fond de rezervă. — Tartalék alap	36855	—
Efecte. — Értékpapírok	19900	—	Fond de pensiani. — Nyugdíj alap	6178	—
			Profit curat. — Tiszta nyereség	16064	71
	561828	46		561828	46

Esite. — Kiadás

Contul Profit și Perdere. — Tiszta és Veszteség számla.

Intrate. Bevétel.

	Cor.	b.		Cor.	b.
Interese de reescompt. — Vizleszámitolási kamat	361	32	Interese de escompt. — Leszámitolási kamat	33785	80
Interese la depuneri. — Beteti kamat	20667	35	Interese de oblig. — Kötvény kamat	86	85
Interese la fond. de res. — Uartalék alap kamatok	1755	—	Interese de hipot. — Jelzálogos kölcsön kamat	2979	80
Interese la fond. de rev. — Nyigdíj alap kamatok	350	—	Interese de întârziere. — Kesedelmi kamat	2950	16
Dare. — Adó	2783	75	Interese de efecte. — Értékpapírok kamat	533	33
Dare după depuneri. — Beteti kamatadó	2066	74	Spese de manipulare. — Kezelési költség	8903	34
Spese. — Kiadások	1034	65	Competințe de scris. — Illeték	1253	24
Salare. — Fizetések	4200	—	Tacse de transcriere. — Atuatási díj	156	—
Marce de prezență. — Jelenti díjak	1124	—			
Chirie. — Házbér	240	—			
Profit curat. — Tiszta nyereség	16044	71			
	50647	52		50647	52

Câmpeni, la 31 Decembre 1904.

Dr. Basiliu Preda m. p. dir. exec.

Teodor Orlea m. p., contabil.

Membrii în direcțiune:

Romul Furdul m. p., președ. Constantin Cothisel m. p. Vasile Chirlop m. p. Iuliu Poruț m. p. Dr. Zosim Chirlop m. p.

Raportul comitetului de supraveghere către adunarea generală: Comitetul de supraveghiere a «Doini», inst. de credit, societate pe acții în Câmpeni, examinând cărțile institutului, bilanțul, contul profitului și al perderilor. le-a aflat în ordine exactă, asemenea controlând administrarea afacerilor în decursul anului de gestiune expirat, precum și proiectul direcțiunii, referitor la împărțirea profitului curat este de acord cu propunerea direcțiunii și propune a se da atât direcț. cât și comitetului de supraveghere absolută.

Câmpeni, la 31 Ianuarie 1905.

A felügyelő bizottságnak évi jelentése a közgyűléshez: A «Doina» tapánfalvi hiteintézet részvénytársaság felügyelő bizottsága megvizsgálván az intézet könyveit, mérleget, nyereség és veszteség számláját azokat teljes rendben találta, úgy szintén megvizsgálván ügymenetet és az igazgatóságnak a tiszta nyereség felosztásának vonatkozó tervezetét, ezt magáévá teszi és indítványozza, hogy igazgatóságnak mint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadássék.

Topánfalván, 1905. január hó 31 én.

Gola Demetriu s. k., elnök.

Todea Joan s. k.

Gombos Josif m. p.

Forches M. George s. k.

Nicolau Cothisel s. k.